

Senfølgerforeningen

Et godt liv med og efter kræft

Tusind tak for invitationen temadagen om
sundhedsfremme i Sønderborg

Når de første chokbølger fra diagnose og behandling har lagt sig...

Så kommer efterdønningerne:

- **Kræftsenfølger**
- Pårørende berøres
- Isolation - ensomhed
- Mangel på viden
- Mangel på hjælp/støtte
- Mangel på udredning og behandlingsmuligheder
- Ufleksibelt arbejdsmarked
- Og mange flere....

A high-angle photograph of a person walking across a vast, paved plaza. The plaza is composed of large, light-colored rectangular tiles. The person is walking from the upper left towards the center. A long shadow is cast on the ground to the left of the person. The overall scene is bright and open.

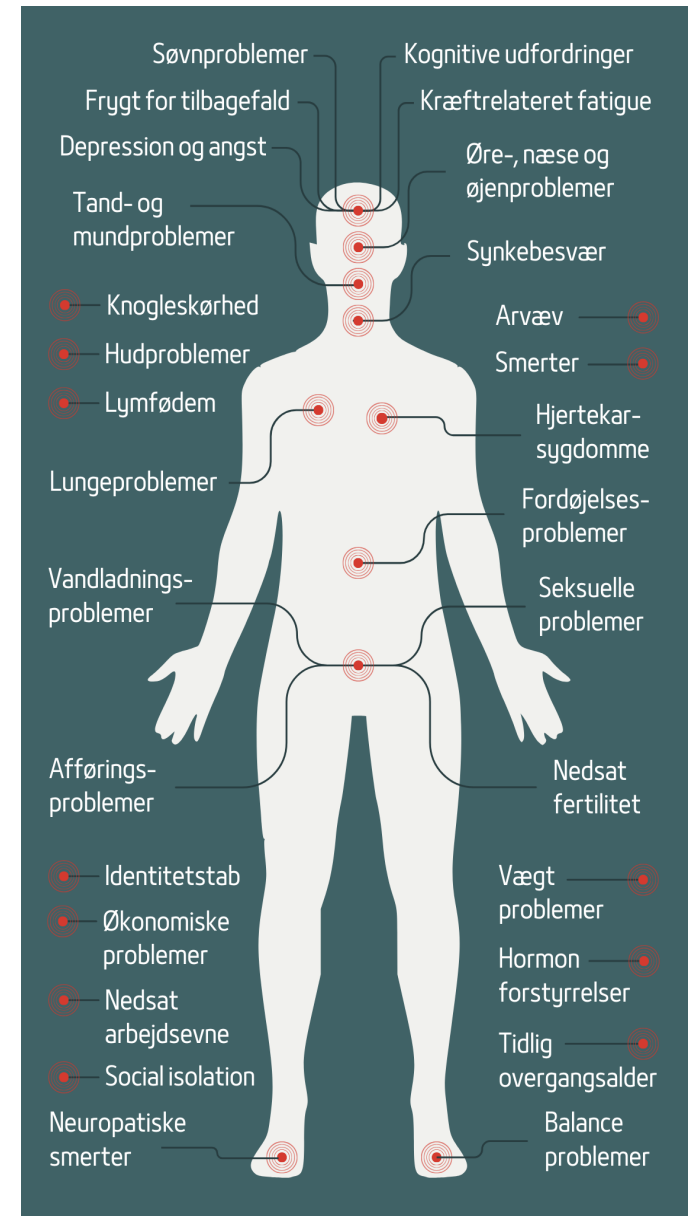
“De lytter ikke til mine problemer og jeg fik at vide, at jeg skulle tage en panodil og gå en tur.”

Kilde: Senfølgerforeningens spørgeskemaundersøgelse på sociale medier, april 2021, Charlotte Hammer

Kræftsenfølger

Senfølger kan opstå som følge af kræftsygdommen og/eller behandlingen af denne.

- kan udvikle sig til **kroniske** tilstande
- er **fysiske, psykiske eller sociale, eksistentielle**
- omfatter også ny **primær kræftsygdom**

Fysiske senfølger

Arvævsdannelse
Balanceproblemer
Diarré eller forstoppelse
Hjerteproblemer og blodpropper
Knogleskørhed
Kramper
Lymfødem
Nedsat immunforsvar
Nedsat muskelkraft og bevægelighed
Nedsat syn
Nerveskader og -smerter
Permanent hårtab
Nedsat fertilitet og tidlig menopause
Rosen
Seksuelle problemer
Smerter
Spise- og synkeproblemer
Svært ved dagligdagsaktiviteter
Søvnproblemer
Tandskader
Tinnitus
Træthed (fatigue)
Tørre slimhinder
Vandladningsproblemer
Vejrtrækningsproblemer
Vægtøgning/vægttab
Væskeophobning

Kræftsenfølger

- ikke-udtømmende liste

Mentale og kognitive senfølger

Angst
Angst for tilbagefald
Depression
PTSD
Hukommelsesproblemer
Koncentrationsproblemer
Ændret kropsopfattelse
Bekymring for børn
Sorg
Eksistentielle kriser
Følelsesløshed
Ensomhed
Manglende psykisk overskud
Lavere stresstærskel
Identitetstab

Sociale og økonomiske senfølger

Parforholdsproblemer
Vanskelighed ved sociale relationer
Social isolation og udsathed
Nedsat arbejdsevne
Nedsat økonomisk formåen

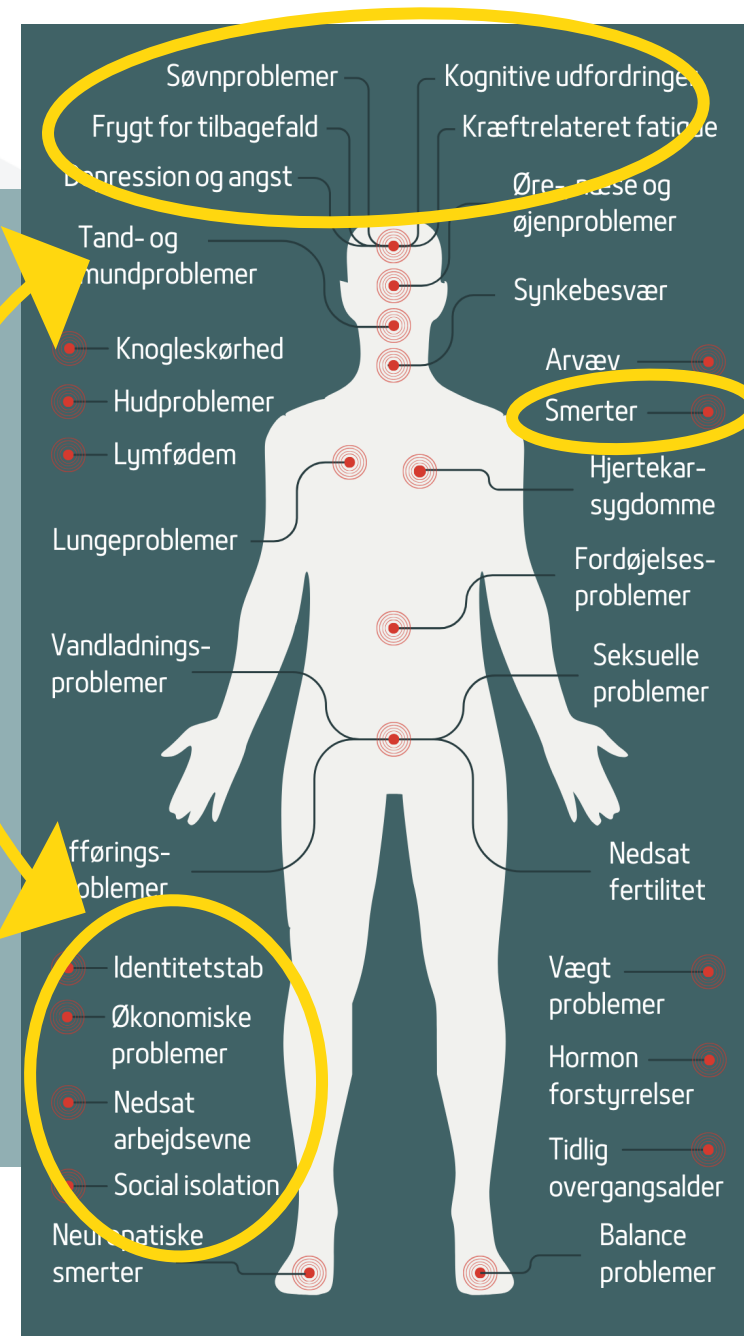

Senfølgerforeningen

Et godt liv med og efter kræft

Vi véd, at de mentale og kognitive senfølger kan:

- være **invaliderende**
- medføre tab af funktionsevne
og livskvalitet
- medføre tab af arbejdsevne.

Vi véd også fra ny forskning,
at der er **lavthængende frugter** at
plukke, i forhold til at afhjælpe/lindre
de mentale og
kognitive senfølger

Medium til høj effekt af ikke-medicinsk behandling/lindring af senfølger

Senfølge	Kræfttype	Intervention	Antal studier	Effekt
Smerter	Brystkræft	Blandet	16	0.36
Smerter	Blandet	Blandet	38	0.34
Søvnproblemer	Blandet	Kognitiv adfærdsterapi	8	0.77
Søvnproblemer	Blandet	Fysisk træning	17	0.27
Træthed	Blandet	Fysisk træning	56	0.45
Træthed	Brystkræft	Yoga	7	0.51
Subj. kognitive udfordringer	Blandet	Blandet	11	0.41
hukommelsesudfordringer	Blandet	Blandet	11	0.21
Depression	Blandet	Fysisk træning	20	0.41
Depression	Blandet	Mindfulness	9	0.44
Depression	Brystkræft	Fysisk træning	14	0.38
Depression	Brystkræft	Yoga	7	0.69
Angst	Blandet	Mindfulness	9	0.37
Angst	Brystkræft	Yoga	7	0.77
Frygt for tilbagefald	Blandet	Blandet	23	0.51

Hvad skal borger vide og gøre?

Hvad skal fagperson vide og gøre?

Uddannelse

- af fagpersonale i håndtering af patienternes/borgernes senfølger, ifølge nationale retningslinjer, samt kendskab til hvor der er udrednings- og behandlingsmuligheder...
- af patienterne/borgerne i mestring af livet med og efter kræft, samt hvor de kan få behandling, hvis behov...

Viden

Værktøj

... og kliniske retningslinjer af høj kvalitet

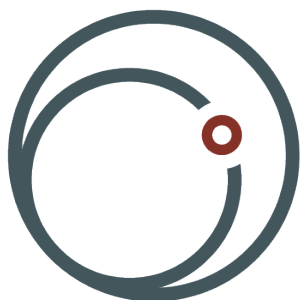

Forebyggelse - sundhedsfremme

- Sygdomsspecifik patientskole
- Fysisk træning og psyko-social støtte
  - Gruppebaseret og individuel
- Psykoedukation, mestring, mindfulness/meditation
- KRAMS
- Information om peer to peer fællesskaber
  - **patientforeninger** og andre civilsamfundstilbud

Er du fagperson på kræft eller senfølgerområdet?

Bliv **gratis** medlem af

Senfølgerforeningen

Et godt liv med og efter kræft

www.senfoelger.dk

Forside

- » [Hvad er senfølger?](#)
- » [Om Senfølgerforeningen](#)
- » **[Bliv medlem](#)**
- » [Støt vores arbejde](#)
- » [Mød andre med senfølger](#)
- » [Børn med senfølger](#)
- » [Få hjælp til dine senfølger](#)
- » [Nyheder](#)
- » [Arrangementer](#)

Bliv medlem af Senfølgerforeningen

Medlemsfordele:

- Du kan i mindre grupper få vejledning og gode råd af specialister, som har mange års erfaringer med senfølger
- Du inviteres til foredrag om senfølger, hvor du kan stille spørgsmål til oplægsholderne
- Du kan få en gratis telefonkonsultation med en psykologisk rådgiver, der kan give dig en hjælpende hånd til at mestre dine senfølger
- Du kan altid få en opringning fra Senfølgerforeningen og via vores telefonlinje få vejledning og støtte fra en, der selv lever med senfølger
- Du får ca. hver anden måned tilsendt Senfølgerforeningens nyhedsbrev med nyheder på senfølgeområdet og en oversigt over kommende arrangementer
- Du støtter Senfølgerforeningens arbejde for, at alle rettidigt kan blive undersøgt og behandlet for deres senfølger

Meld dig ind i Senfølgerforeningen her:

Medlemskab: *

Almindeligt medlemskab, 150 kr. om året *

Privat Virksomhed Offentlig institution

Institution:

Institutionens navn *

Afdeling:

Afdelingens navn

Vejnavn: *

Vejnavn *

Postnr.: *

Postnr. *

By: *

By *

Senfølgerforeningen
Et godt liv med og efter kræft
Charlotte Hammer